

RIS-nummer: 313181

Schriftelijke vragen: Zorg voor mentaal gezonde Haagse jongeren
Indiener: Judith Klokkenburg, ChristenUnie/SGP

Datum: 14 september 2022

Aan de voorzitter van de gemeenteraad,

De Universiteit Utrecht, het Trimbos-instituut en het Sociaal en Cultureel Planbureau hebben op 14 september een onderzoek gepubliceerd over het welzijn en de gezondheid van Nederlandse kinderen van 11 tot en met 16 jaar.¹ De onderzoekers trekken de zorgwekkende conclusie dat vooral het aantal meisjes met psychische problemen fors is toegenomen sinds 2017. De onderzoekers concluderen dat er meer aandacht moet komen voor de mentale gezondheid van jongeren. Ook de ChristenUnie/SGP maakt zich zorgen over de mentale gezondheid van jongeren.

Overeenkomstig art. 30 van het Reglement van orde stelt het raadslid Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP) de volgende vragen:

- 1) Is het college bekend met dit onderzoek van de Universiteit Utrecht, het Trimbos-instituut en het Sociaal en Cultureel Planbureau?
- 2) Zijn er bij het college specifieke cijfers over de mentale gezondheid van Haagse jongeren bekend?
- 3) Deelt het college de zorgen van de indiener over de mentale gezondheid van jongeren en met name de toename van psychische problemen onder tienermeiden?
- 4) Kan het college aangeven welke acties er al ondernomen worden vanuit de gemeente om het welzijn en de mentale gezondheid van jongeren te verbeteren?
- 5) Op welke manier worden jongeren zelf al betrokken bij het bedenken en uitvoeren van maatregelen om de mentale gezondheid van jongeren in Den Haag te verbeteren?

De verslechtering van de mentale gezondheid onder (vooral) meisjes hangt waarschijnlijk voor een aanzienlijk deel samen met de coronacrisis, maar, zeggen de onderzoekers, dit betekent niet dat het probleem is opgelost zodra de coronacrisis tot het verleden behoort. Volgens de onderzoekers is het goed mogelijk dat de ontwikkelde mentale kwetsbaarheid onder meisjes niet zomaar verdwijnt. De ChristenUnie/SGP is daarom van mening dat er volop ingezet moet worden om de mentale gezondheid te bevorderen.

- 6) Is het college bereid om samen met jongeren een mentaal preventieakkoord op te stellen om zo de mentale gezondheid van Haagse jongeren te bevorderen?

¹ <https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/forse-verslechtering-mentale-gezondheid-meisjes/>

In het onderzoek is ook gekeken naar onder andere bewegen en drugsgebruik onder jongeren. Hieruit blijkt dat leeftijd en gezinsvorm consistente voorspellers zijn van het gebruik van XTC, cannabis en lachgas en dat voor bewegen ook je geslacht en migratieachtergrond een rol spelen.

- 7) Hoe neemt het college dergelijke conclusies mee in het beleid ten aanzien van (drugs)preventie onder jongeren?

Judith Klokkenburg
ChristenUnie/SGP

Forse verslechtering mentale gezondheid meisjes

14 september 2022

Onder meisjes in Nederland vond tussen 2017 en 2021 een ongekende daling in mentale gezondheid plaats. Dat schrijven onderzoekers in het Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)-rapport, waarin de resultaten van 20 jaar onderzoek naar het welzijn en de gezondheid van jongeren in Nederland worden gepresenteerd. Op woensdag 14 september wordt het rapport tijdens het symposium 'Jong in de 21ste eeuw' uitgereikt aan Hare Majesteit Koningin Máxima.

“Tussen 2017 en 2021 is het percentage meisjes in het voortgezet onderwijs met emotionele problemen gestegen van 28 naar 43%. Onder meisjes uit groep 8 nam dit in deze periode toe van 14 naar 33%. Ook op andere gebieden is er reden tot zorg.” – Hoofdonderzoeker Gonneke Stevens van de Universiteit Utrecht

Meisjes rapporteren in 2021 niet alleen veel meer emotionele problemen dan vier jaar eerder, maar ook meer gedragsproblemen en hyperactiviteit/ aandachtsproblemen. Ook onder jongens is de mentale gezondheid gedaald. Zo is het cijfer dat zowel meisjes als jongens voor hun leven geven, nog nooit zo laag geweest als in 2021: gemiddeld 7,1. Terwijl dit cijfer in eerdere jaren ruim 7,5, en in 2001 zelfs een 8 was. Toch staat de omvang van de daling in mentale gezondheid onder jongens in geen verhouding tot die onder meisjes. Volgens de onderzoekers onderstrepen deze resultaten het belang van de nieuwe kabinetsaanpak *Mentale gezondheid: van ons allemaal*, waarin specifieke aandacht uitgaat naar jongeren.

Druk door schoolwerk in 20 jaar verdriedubbeld

Net als tussen 2013 en 2017 is in de periode 2017-2021 het percentage leerlingen dat druk door schoolwerk ervaart aanzienlijk toegenomen. In de afgelopen 20 jaar is dit percentage zelfs verdriedubbeld. Stevens: "In 2001 gaf slechts 16% van de jongeren in het voortgezet onderwijs aan dat zij (nogal) veel druk ervaren door schoolwerk. In 2021 is dit opgelopen tot 45%. Ook hier zien we voor meisjes een ongunstigere ontwikkeling dan voor jongens."

Goede sociale relaties

Al vanaf de eerste meting in 2001 vallen jongeren in Nederland op door hun goede sociale relaties met hun ouders, klasgenoten en vrienden. Dat is in 2021 nog steeds zo. Het percentage jongeren dat aangeeft heel gemakkelijk met hun vader, moeder of beste vriend(in) te kunnen praten is in 2021 bijvoorbeeld even hoog als in 2017. Wel zijn meisjes in het voortgezet onderwijs tussen 2017 en 2021 wat minder positief geworden over de steun van vrienden, de sfeer tussen klasgenoten, en hun relatie met leraren. Ook het percentage jongeren dat aangeeft vaak online te pesten of gepest te worden is toegenomen tussen 2017 en 2021. Voor meisjes op de basisschool is het percentage dat aangeeft vaak online gepest te worden bijvoorbeeld gestegen van 1 naar 6%. In dezelfde groep is het percentage problematisch socialemediagebruikers tussen 2017 en 2021 gestegen van 2 naar 5%.

Invloed van de coronacrisis

De verslechtering van de mentale gezondheid onder (vooral) meisjes hangt waarschijnlijk voor een aanzienlijk deel samen met de coronacrisis. Stevens: "Maar dit betekent niet dat het probleem is opgelost zodra de coronacrisis tot het verleden behoort." Volgens de Utrechtse jeugdonderzoeker is het goed mogelijk dat de ontwikkelde mentale kwetsbaarheid onder meisjes niet zomaar verdwijnt. En ook een daling in het percentage leerlingen dat druk door schoolwerk ervaart, is niet per se te verwachten. "De onderwijsachterstanden ten gevolge van de coronacrisis zijn mogelijk een katalysator geweest van een al bestaande maatschappelijke ontwikkeling: het toegenomen belang dat jongeren, hun ouders en de maatschappij in het algemeen hechten aan presteren op school", aldus Stevens.

Roken en alcoholgebruik nog steeds te hoog

Na een lange periode waarin het roken en alcoholgebruik onder jongeren afnam, is dit in de laatste jaren niet verder gedaald. Het percentage jongeren dat rookt of drinkt is in 2021 nog steeds te hoog. Zo heeft van de 15- en 16-jarigen in 2021 respectievelijk 42 en 60% in de laatste maand gedronken. En deze jongeren drinken veel. 74 tot 83% van deze alcoholgebruikers heeft de afgelopen maand weleens vijf of meer glazen alcohol op één gelegenheid gedronken. Daarnaast heeft in 2021 één op de tien jongeren in de afgelopen maand gerookt. Opvallend is bovendien dat waar jongens in eerdere jaren vaker rookten en alcohol dronken dan meisjes, deze verschillen in 2021 zijn verdwenen.

Het HBSC-onderzoek wordt sinds 2001 elke vier jaar uitgevoerd door onderzoekers van de Universiteit Utrecht, het Trimbos-instituut en het Sociaal en Cultureel Planbureau. In het HBSC-rapport 2021, gefinancierd door het ministerie van VWS, komen ook andere thema's aan bod, zoals eetgedrag, bewegen, seksueel gedrag en gamen. Voor alle thema's worden verschillen naar leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, migratieachtergrond, gezinsvorm en gezinswelvaart bestudeerd.